

Pesnici je bila 28. aprila družba fantov in mož. Natepel se je med nje vinjeni Karel Puhner, ki je izzival in je raztrgal obleko 20 letnemu Francu Stanerju iz Ruperč. Puhner se je pa tako napil, da je slednjič omahnil pred viničarijo, padel ter zaspal. Dva sta ga dvignila in spravila v bližnji listnjak. V noči pa je stopil v listnjak Staner in

je začel preiskovati spečega Puhnerja, če ne bi imel v kakem žepu samokres. Puhner se je prebudil in je z nogo sunil od sebe Stanerja. Breznenji je v jezi zabodel z nožem pod koleno Puhnerja, kateremu je presekalo žilo odvodnico in je ta izkrvavel. Staner je bil v minulem tednu v Mariboru obsojen na štiri leta strogega zapore.

Kratke tedenske novice

Naš notranji minister dr. Mihaldžič je odstopil. Notranjega ministra zastopa ministrski predsednik Dragiša Cvetkovič.

Za pomočnika prosvetnega ministra je bil imenovan Boško Bogdanovič, doslej načelnik političnega oddelka v predsedništvu vlade. G. Bogdanovič je po poklicu profesor, časnikar in že 30 let prosvetni delavec.

Prvi sovjetski poslanik v Jugoslaviji Aleksander Andrejevič Pljutnikov je prispel zadnje nedelje z vsem osebjem poslanštva v Beograd. Ta dan je bil vzpostavljen stik med našim in sovjetskim tiskom.

V Berlin odpotuje ta teden odposlanstvo naše vlade, da se posvetuje z zastopniki nemške vlade o obnovi gospodarskega prometa z Norveško, Dansko, Poljsko, Nizozemsko, Belgijo, Luksemburško ter severno Francijo, ki so zasedene od Nemčije.

Mažarski pravosodni minister dr. Radoczay je obiskal v minulem tednu Beograd in je bil sprejet na merodajnih mestih.

Romunski kralj Karel bo najbrž obiskal Rim, da se posvetuje z italijansko vlado glede bodočega položaja Romunije.

Tatarskova romunska vlada je odstopila. Novo vlado je sestavil bivši zunanji minister Gligurtu iz desetih članov Železne garde, petih generalov, petih desničarjev; v vladi je tudi en Nemec kot minister za narodne manjšine.

Zgoraj omenjena Gligurtova vlada je bila dne 8. julija že v krizi, ker so odstopili štirje člani Železne garde. Novo vlado bo sestavil general Antonescu iz železnih gardistov.

Francoska vlada je določila za svoj sedež zdraviliško mesto Vichy, ki razpolaga z velikimi hoteli, z raznimi udobnostmi in ugodnimi zvezami.

Francija je prekinila diplomatske zveze z Anglijo radi napada angleške mornarice na francosko v Oranu.

Francoski so izročili Nemcem vse ujete nemške častnike in vojake, kakor je določeno v pogodbi o premirju. Med ujetniki je bilo veliko nemških letalcev, ki bodo takoj stopili spet v akcijo.

Francija je začela odpustiti vojake po določenih pogodbah o premirju. Doslej so odpustili letnika 1914 in 1915. Nadaljnji letniki bodo sledili. V prvi vrsti pa odpustajo poljedelce.

Anglija se temeljito pripravlja na obrambo. V Ameriko odvažajo žene in otroke, moški so pa vsi na delu za obrambo. Kopljejo strelske jarke in gradijo obrambne nasipe.

Danska vlada je bila 5. julija preosnovana in je bil istočasno izvedena združitev glavnih strank v eno veliko delovno skupino. Število danskih ministrov je bilo zmanjšano od 18 na 12.

Ruski komisar za petrolejsko industrijo jud Lazar Kaganovič, Stalinov svak, je razrešen svojih dolžnosti in je bil imenovan na njegovo mesto Sedin.

Tri leta so minula 7. julija, odkar se je zgodil v Šangaju na mostu Marka Pola spopad, ki je bil povod za sedanjo japonsko-kitajsko vojno.

Voditelj Arabcev v Siriji je bil umorjen. To dejanje bo najbrž povzročilo oborožen spopad med Arabci in francoskimi četami.

80 letni jubilej Mohorjeve družbe

Pretežno večino starejših kmečkih ljudi vežejo na Mohorjevo družbo najlepši in hvaležni spomini.

Praznični zimski večeri

Pri naši hiši smo čakali z veliko nestrpnostjo na Mohorjeve knjige, katere so priromale na župnijo v zimskem času z dolgimi večeri. Ko so bile težko pričakovane knjige v hiši, so pričeli za vse številne družinske člane pravi praznični večeri, kateri so bili vedno prekratki in smo se pogovarjali o njih tudi v drugih letnih časih, dokler se niso zopet vrnili s prihodom novih Mohorjevih knjig.

Čitanje Mohorjevih knjig

Došle knjige sta najprej pregledala oče ter mati in odločila, ali bomo najprej zvedeli, kaj prinaša poučnega ter zabavnega novi »Koledar« ali »Večernice«. Po tej odločitvi je sedla rano zvečer k veliki družinski mizi mati in rekla: »Najprej boste slišali krajšo povest iz Koledarja.« Mati je čitala s prijetnim naglasom, kakor bi pripovedovala. Ko je odprla knjigo, smo zapičili vsi svoje poglede v njeno usta in komaj čakali začetka težko pričakovane povesti. Mati je neumorno čitala več ur, dokler ni oče dejal: »Za nočjo dovolj! Jutri bo še en večer. Pojdimo spat in bomo sanjali o povesti, katero nam je mama čitala.«

Pri poslušanju Mohorjevega čtiva ni nihče zadremal, četudi se je večkrat branje zavleklo pozno v noč. Ako se je materi preveč osušil jezik in jo je že praskalo po grlu radi predolgega izgovarjanja, jo je zamenjal za nekaj časa tisti, ki je za njo najbolj zadel čitanje.

Na opisani način smo se seznanili z vsebino Mohorjevih pripovednih knjig. Poslušanje povesti smo spremljali z odkritim ter glasnim veseljem in celo s solzami, kadar je šlo za žalost vzbujajoče opise.

Ko so bile povesti prečitane, smo še dokaj večerov razpravljali o vsebini, ki nam je prešla v kri ter v meso.

Mohorjeve knjige podlaga za podeželske knjižnice

Oče je prečitane knjige skrbno shranil v omaro in v poletnem času je večkrat pogledal

v Koledar, kadar mu je bilo na tem, da bi se poučil o vremenu. Zelo obrabljene so bile vezane knjige o Kneippovem načinu zdravljenja, o živalskih boleznih, o koristnih ter škodljivih rastlinah itd.

V izgubo ni šla pri naši hiši nobena Mohorjeva knjiga. Skrbno so bile spravljene v veliki omari, katere ni smel nikdo odkleniti brez očetovega ali materinega dovoljenja.

Ustanovitev bralnega društva v naši župniji je tako vplivala na očetovo štedljivost, da je podaril vse nad 20 let skrbno shranjane Mohorjeve knjige novorojenemu društvu, ki je imelo koj na razpolago številno poučno in zabavno knjižnico.

Prepričan sem, da so knjige Mohorjeve družbe slično kakor v moji rojstni hiši krajšale dolge zimске večere tudi po številnih drugih naših kmečkih domovih. Mohorjeve knjige so tvorile v dobi snovanja izobraževalnih društev začetek kmečkih knjižnic, a so tudi danes dobrodošle.

Mohorjeva družba največja dobrotnica

S sigurnostjo lahko trdim, da ne najdetestarejšega človeka, kateremu je tekla zibelka v krščanski kmečki hiši, ki bi se ne spominjal s hvaležnostjo na poučno in zabavno, kar je zajemal v mladosti iz Mohorjevih knjig. Največjega pomena pa so bile in bodo ostale Mohorjeve knjige za naše podeželske knjižnice. Nikakor ni pretirana trditev, da ni slovenskemu narodu nobena družba toliko koristila, kakor Mohorjeva v vlogi narodne buditeljice ter najboljše učiteljice na vseh poljih.

Ta Slovincem najkoristnejša družba je obhajala 5. julija svojo častiljivo 80 letnico, na katero je po vsej pravici lahko ponosna, ker je slovenskemu narodu dala vse, kar koli je potreboval poučnega in zabavnega v težkih desetletjih pod nemškim gospodstvom do osvoboditve pod Jugoslavijo.

Dolžnost vsakega pravega Slovenca je, da si ob 80 letnem jubileju Mohorjeve družbe vtisne trajno v spomin kratek življenjepis največje slovenske dobrotnice.

Življenjepi

Mohorjeva knjižna družba je bila ustanovljena leta 1860. v Celovcu na Slomškovo po-

vpredno tisoč losov. Zaščitni parki so skrbeli, da tej kakor tudi drugim redkim živalskim vrstam ni pretila popolna iztrebitve. Med drugimi redkimi živalskimi vrstami, ki so jih na Norveškem strogo ščitili, bi bilo omeniti zlasti razne ujede in morske ptice.

161.000 km zaplenjenih črev. Angleška admiraliteta je te dni v Londonu na javni dražbi prodala 161.000 km črev za klobase. Čreva so zaplenile angleške ladje na prevoznih ladjah, ki so bile namenjene v Nemčijo. Pošiljatev je prišla z Bližnjega Vzhoda. Če bi ta čreva napolnili z mesom, bi prišlo na vsakega prebivalca Anglije 35 klobas.

Opica in vrana posnemata človeka v kajenju. Med živalmi, ki so zna- ne zavoljo svojega daru

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

*

Nekaj dni nato so se razširile govorice, da doktor svojega rdečega nosa ni tako nevreden, kakor bi kdo menil, ampak da ga ima po pravici, da je skrit pijanec, ki se ga na večer tako naleze, da ga ponoči sploh ni mogoče k bolnikom klicati. Da je čez glavo zadolžen in da za svojo lekarno že nima več s čim zdravil kupovati. Zaradi pijače gotovo vem, da je vse zlagano. Kak glažek ga sicer rad pogoltno, pijanec pa ni. Tisti rdeči nos je dobil, ko je moral v hudi zimi ponoči k neki porodnici. Zdaj ga zaradi njegove požrtvovalnosti po jezikih vlačijo. Ne le jaz, tudi drugi so vedeli povedati, da je doktor trezen človek; hudobni jeziki ga pa le ne nehajo obrekovati.

V tem času se mi je zgodila nesreča. Doktorju je bilo očitno mnogo na tem, da nosim prstan, ki mi ga je dal. Že kar v začetku je rekel, da, kadar ga ne bo več videl na moji roki, bo tedaj vedel, da ga ne maram več, in vsakokrat je bil njegov prvi pogled na mojo roko. Meni se zdi, da je v tej reči kar babjeveren. Neki dan sva morali z Lino pet težkih zabojev zanesti pod streho. Da bi se mi prstan ne obdrnil, sem ga snela in položila na stopnicah v zid. Nihče drug tega ni mogel videti kakor

11 Lina in Tvoj brat Urh. Ko sem hotela prstan spet nataktniti, ga ni bilo nikjer več. Zagnala sem krik in dejala Lini in Urhu, naj ne uganjata takih norcev. Oba sta sveto trdila, da nista imela prstana v roki, in sta mi pomagala iskati. Malo pozneje je vedel Tvoj brat povedati, da je bil neki popotni v trgovini, kjer si je tobak kupil; morda je ta ukradel prstan. Hitela sem k orožnikom, pa niso nikjer nič izvedeli o kakem tujcu. Bilo mi je zelo žal prstana, ali še bolj me je peklo, ker sem si morala misliti, da mi bo doktor Silan izgubo zelo zamermil. Šla sem v mesto, da bi si bila drugega takega kupila in tako pred doktorjem zatajila, da sem njegovega izgubila. Ali v vsem mestu ni bilo ne takega ne podobnega. Ko sem se s pošto domov vozila, je poštar konje pri nekem koritu blizu Bistrice ustavil, da bi jih napojil. Prav tedaj je prihitel po stezi dol sem doktor in, ko me je ugledal, mi je že od daleč pomahal. Tako sem se ga ustrašila, da sem se obrnila v stran in naredila, kakor da ga nisem opazila. Vtem so konji potegnili in voz je oddrdral. Seveda sem se kmalu zavedela, da sem napravila veliko neumnost; ali pomagati se ni dalo več. Drugi dan sem se spravljala, da bi bila doktorju pisala in mu vse razložila. Napisala sem dve strani, pa sem vse raztrgala in znova začela in spet vse raztrgala; zdelo se mi je, da pač na papirju ni tako, kakor mi je v srcu. Pustila sem pisanje in se vdala upanju, da bo doktor danes ali jutri gotovo prišel in se bova zgovorila. Minul

budo v obliki bratovščine. Leta 1870. je štela že 15.000 udov. Leta 1894. so začeli v Celovcu graditi Mohorjev dom za tiskarno, knjigovoznico in uradne prostore. Za naročnino en goldinar je pošiljala družba 4—5 knjig. Največji razmah je doživela družba med svetovno vojno leta 1917., ko je narasla na 90 tisoč udov. Leta 1918. se je morala družba na ukaz generala Maistra naglo izseliti iz Celovca v Prevalje. Leta 1920., in sicer dne 10. oktobra, je bil na Koroškem znani plebiscit, ki je bil tudi za Mohorjevo družbo porazen. Članstvo je padlo na 46.904. Iz Prevalj se je preselila družba v lastno hišo v Celje, kjer bo sigurno tudi ostala. Družba je posedala v Celovcu svoj velik Mohorjev dom, hotel Trabesinger, dve majhni hišici v predmestju, velik travnik in še dve drugi hišici. Premoženje družbe je znašalo gotovo nad 7 milijonov, a je ostalo v Celovcu, ker ga ni bilo

mogoče vnovčiti in ne denarja spraviti v Jugoslavijo. Družba je rešila samo stroje in knjižno zalogo. Radi težkega gospodarskega poraza se je družba zadolžila, a si bo že zopet opomogla, ako bomo skrbeli zanjo v njeni častiljivi starosti in pripomogli vsak po svoji moči za porast naročnikov.

Mohorjeva družba je naša skupna narodna zadeva

Za 80 letnico naše največje dobrotnice — Mohorjeve družbe je poudaril njen tajnik g. pisatelj F. S. Finžgar med drugim tole: »Ob 80 letnici te naše najstarejše književne družbe moramo storiti vse, da jo dvignemo na prejšnjo stopnjo glede udov. Idealizem duhovščine je družbo rodil, edino on jo bo tudi ohranil ter dvignil. Mohorjeva družba je naša skupna narodna srčna zadeva.«

sam vodil nemške vojne pohode na Nizozemskem, v Belgiji ter Franciji. Vodja rajha je bil v Berlinu najslovesneje sprejet in navdušeno pozdravljen od nadpolmilijske ljudske množice. S kanclerjem so se pripeljali v Berlin vsi glavni vojskovodje, maršal Göring, general Brauchitsch, veliki admiral Räder in drugi. Pot od kolodvora do nove kanclerske palače, po kateri se je peljal kancler s spremstvom, je bila posuta s cveticami. V špalirju so bili ogromni oddelki vojske, narodnosocialističnih organizacij s prapori in godbami, hitlerjevska mladina in ljudske množice. — V zvezi s Hitlerjevo vrnitvijo je tudi prihod italijanskega zunanega ministra grofa Ciana v Berlin. Na povabilo nemške vlade je odpotoval italijanski zunanji minister s spremstvom v Berlin, kjer so ga slovesno sprejeli 7. julija. Ciano se je mudil v Berlinu samo v nedeljo in so bili razgovori pri kanclerju Hitlerju dve uri in pol. Tem razgovorom so pristostvovali večinoma samo ljudje iz diplomatske službe. Širijo se glasovi, da je bil ob tej priliki razčiščen položaj, ki je nastal po zlomu Francije. Radi omenjenega sestanka še ni pričakovati napada na Anglijo. Cianov prihod je oživil domnevo, da se vojna proti Veliki Britaniji ne bo nadaljevala. Nemčija in Italija pričakujeta, da bo Anglija spoznala svoj težavni položaj in ponudila mir. Istočas-

Po svetu

Vodja rajha in italijanski zunanji minister v Berlinu

Dne 6. julija se je vrnil po dvomesečni odsotnosti v Berlin vodja rajha in vrhovni po-

veljnik nemške vojske, kancler Hitler. Nemško prestolnico je zapustil Hitler dne 10. maja, ko je pričela nemška ofenziva na zapadu in se je mudil od tedaj do zgoraj beleženega dne v nemškem glavnem stanu, odkoder je

Spomenik generala Focha, ki stoji na kraju podpisa premirja v svetovni in sedanji vojni v Compiègne

Pariški dekletji-begunki se vračata po podpisu premirja med Nemci in Francozi zopet domov na kolesih

Rotovž v Tallinu, glavnem mestu Estlandije, katero so nedavno zasedli Rusi

Samostanske sestre na pobegu iz Poljske so se ustavile v Švicah. Nadaljujejo pot v Francijo

pa je teden in doktorja ni bilo. Zdaj je bilo za pisanje prepozno. Preudarjala sem, ali ne bi šla k doktorju in mu vse razložila. Pa sem se bala jezikov... Minulo je spet nekaj dni, tedaj je poknila nova reč. Ljudje so vedeli povedati, da ima doktor Silan več ko tisoč goldinarjev dolga, ki jih ne more plačati, in da mu bodo lekarno in opravo zarubili. Sprva nisem hotela verjeti, polagoma pa — na svojo sramoto moram to priznati — so marnji tudi mene zbegali. Resnico sem šele te dni izvedela. Doktor je bil vse predober, ljudje so mu bili dolžni in mu niso plačali, revežem ni računal nič ali le prav kaj malega; kjer je videl potrebo, ni nikoli spraševal po plačilu, ampak je pomagal, kolikor je mogel. Pred tremi leti je šel Pokrzniku v Tinje za poroka, tisoč goldinarjev si je Pokrznik izposodil v tinjski posojilnici. Mož pa je bil že itak ves zadolžen, tudi Tvojemu očetu je bil dolžen, in kar naenkrat — Bog si ga vej, kako — je imel advokat Hudnik vse terjatve v rokah in je gnal Pokrznika v konkurz. Ker posojilnica do svojih tisoč goldinarjev ni prišla, je prišla doktorja Silana, ki je bil porok. Toliko nevrščnosti in nehvaležnosti si je učakal za svojo dobroto, da je čez noč odpovedal svojo službo, prodal lekarno in opravo mlademu zdravniku ter izginil, ne da bi se bil od koga poslovil. Mene je zadelo kakor strela; nisem mogla verjeti, da je šel, ne da bi mi bil voščil besedo. Predvečerašnjem pa sem dobila pismo od

njega, ki Ti ga dobesedno prepisem; glasi se: »Ljuba Trezika! Oprosti, da Te še tako imenujem; saj je zadnjič. Seveda Ti vračam besedo; zaradi mene si prosta. Ko bi mi bila povedala, da tako želiš, bi mi bilo ljubše. Tako pa me je bolelo. Pa Ti nič ne očitam in Ti tudi nič ne zamerim. Moji upi na srečo ob Tvoji strani so bili pač le prazen sen. Pozabil Te nikoli ne bom. Spomni se me tudi Ti včasih, pa ne z grenkobo. To Te še prosim, da mi verjemi: vse, kar ljudje hudega o meni govorijo, je zlagano. Zdaj se najini poti ločita. Dobil sem službo daleč v drugem kraju, ki Ti ga ne imenujem, da me hudi jeziki ne staknejo. Za vso dobroto in prijaznost se Ti zahvalim in še zadnjič prav lepo pozdravim — Tvoj bivši ženin Ivan Silan...« — Pisma še zdaj ne razumem. Nikoli nisem rekla, naj mi besedo vrne, nikoli nisem želela, da bi se zarka razdrla. Le to vem, da je zdaj vsemu kraj. Sram me je pred ljudmi in bridko se kesam, da nisem držala z doktorjem v njegovih hudih časih. Tebi tudi lahko priznam, da sem vsa bolna od hrepenenja po njem. Zame je bil najboljši človek na svetu, gledala sem vanj ko v nekaj višjega, zdaj pa me je razočaral. Le težko se branim misli, da me je bil že davno sit, da me ni hotel vzeti, da me je pustil. Saj bi mi bil moral dati vendar priliko, da se branim, če je kaj resnice v njegovem pismu in če ni vse le izgovor. Niti naslova mi ni povedal, kakor da bi se bal, da bi mu bila v nadlego. Strašno me boli

za posnemanje, je bila doslej menda samo opica, ki je prevzela od človeka kajenje. V živalskem vrtu v Rimu lahko občuduje n. pr. vsakdo veliko opico, ki od časa do časa z užitkom vleče smotko. Iz Zedinjenih držav pa poročajo, da je sedaj tudi neka vrana stopila med kadilce. Ta vrana je last nekega ministra Johna Smitha iz New Jereeya v Ameriki, ki mu druguje že nekaj let. Te dni se je zgodilo, da je moral Smith skočiti k telefonu, pri tem je pustil gorečo cigareto na mizi. Nemalo se je začudil, ko se je vrnil in zagledal ptico, ki je čepela na nekem stolu in kadila to cigareto! Mož je napravil nekoliko poskusov, ki so mu dokazali, da ima vrana dobro cigareto nadvse rada. Samo v neki stvari

no kot pomirjenje z Anglijo bi naj bil zavarovan nevaren položaj Romunije in odstranjena nevarnost spopada med Romunijo in Madžarsko radi Erdelja ter med Romunijo in Bolgarijo radi Dobrudže. Nemčija in Italija vztrajata na tem, da je treba osigurati mir na njunih jugovzhodnih in vzhodnih mejah. Italijanski zunanji minister grof Ciano se je odpeljal iz Berlina v nedeljo zvečer, da si ogleda zapadno bojišče, kjer se misli — po nemških poročilih — muditi kaka dva dni, potem pa se vrniti v Italijo.

*

Madžarska in Bolgarija bosta počakali s svojimi zahtevami napram Romuniji do konca vojne. Madžarska in Bolgarija sta opustili na pritisk velesil svojo prvotno namero, da lahko uresničita svoje zahteve napram Romuniji koj za sovjetsko Rusijo. Sovjetska vlada je obvestila Berlin in Rim, da je nasprotna vsakemu madžarskemu ali bolgarskemu koraku proti Romuniji in bi se uprla vsaki njeni napadalni okrnitvi. Berlin in Rim sta o tem obvestila Budimpešto in Sofijo ter izjavila, da tudi s svoje strani ne moreta dovoliti, da bi se v sedanjem trenutku, ko je na programu boj z Anglijo, pričel kakršen koli spopad na evropskem jugovzhodu in vzhodu. Zaradi tega je bil izvršen tudi pritisk na vlade Madžarske, Bolgarije in Romunije, naj opuste vsako akcijo, ki bi lahko vodila do spopadov in naj umaknejo zato svoje čete z meje na primerno daljavo. Pod tem priti-

skom sta se vladi v Budimpešti in v Sofiji morali vdati. Madžarske in bolgarske zahteve nasproti Romuniji so odgojene do konca vojne.

Romunija se naslonila na Nemčijo in Italijo. Romunska vlada je odpovedala angleško-francosko jamstvo z dne 13. aprila 1939 in zaprosila v Berlinu in Rimu za zvezo z obema velesilama in jima ponudila tudi vojaško zvezo. Po zanesljivih vesteh je nemški poslanik Fabricius, ki se je mudil te dni v Nemčiji, prinesel romunski vladi odgovor nemške vlade na romunsko ponudbo za sklenitev zvezne in vojaške pogodbe med Nemčijo in Romunijo. Odgovor nemške vlade se glasi, da Nemčija v sedanjem položaju ne more nuditi vojaške pomoči in zaenkrat ne more pristati na sklenitev vojaške zveze.

V Španiji so marksisti, komunisti in anarhisti pokazali, kako strupeni sovražniki so katoliške Cerkve, redovnikov in duhovnikov. V dobi svoje strahovlade in sledeče ji državljanske vojne so pobili na tisoče in tisoče duhovnikov, redovnikov in redovnic. Socialistični in komunistični, pa tudi meščansko-liberalni listi so to kajpada zaničevali. Sedaj tega ne morejo več, ker je uradno dognano število in so ugotovljena imena nedolžnih žrtev marksističnega in anarhističnega besa. Dokazano je, da so anarhisti na strašen način umorili 124 usmiljenih sester. Zgube moških redov znašajo 2466 ljudi, to je peti del vseh redovnikov, ki so pred vojno živeli v Španiji. Reda avguštincev in dominikancev sta zgu-

bila dve tretjini svojih članov; večje zgube imajo tile redovi: sinovi Marijinega Srca 369, frančiškani 216, jezuitje 119, salezijanci 100, kapucini 95. Gmotna škoda, ki so jo sovražniki vere in Cerkve prizadeli katoličanom z rušenjem cerkva, šol, samostanov, znanstvenih zavodov, knjižnic, bolnišnic, sirotišnic, je ogromna in se ne bo dala kmalu popraviti. Poleg tega ni dovolj naraščaja za semenišča, bogoslovja in samostane, ker je mnogo dijakov padlo v vojni.

Mehiški katoličani še vedno ne uživajo verske svobode. Kot enakopravni državljani bi morali imeti vsaj tisto svobodo, ki je predpravica laži-svobodomislecev in marksistov. To svobodo so vedno zahtevali, zanjo se borili, zanjo tudi trpeli preganjanje. Krvavo preganjanje je res po veliki večini prenehalo. Vlastodržci so uvideli, da zvestobe velike večine katoličanov do Boga, vere in Cerkve ne morejo zlomiti. Ker je krvavo preganjanje slabilo moč države, so ga vlastodržci opustili. Protiverski in proticerkveni zakoni pa, ki so jih katoličanom vsilili framasoni, socialisti in komunisti, so še vedno v veljavi. Cerkve še niso povsod vse odprte. Kar jih je odprtih, se je to zgodilo na odločno zahtevo katoliškega ljudstva. Državne šole so vse brezverne in brezbožne. Zasebne šole, kjer bi se poučeval veronauk, so prepovedane. Tudi bogoslovnih semenišč ni na mehiških tleh, ker tega ne dovoljuje slavna marksistična svoboda. Nekdanje semeniške zgradbe so pretvorjene v vojašnice ali muzeje ali pa se porabljaajo v dru-

Nemška trobentača oznanjata začetek premirja po doseženem sporazumu med Nemčijo in Francijo

Francoski general Huntzinger podpisuje pogodbo za premirje med Nemčijo ter Francijo

Diktator Španije general Franco s svojo ženo Carmen, Španija bo v kratkem igrala še veliko vlogo

Francoska Indokina, v katero pošilja Japonska čete v izgovoru, da hoče to deželo zaščititi

se ne more pomeriti s priučljivimi opicami: cigarete si sama ne zna prižgati ter ji mora pri tem pomagati gospodar. Mister John Smith bi seveda ne bil pravi Američan, če bi svojega odkritja ne znal trgovsko izkoristiti. Stopil je v zvezo z veliko tovarno cigaret, ki objavlja sedaj velike fotografije kadeče vrane z napisom: »Mary, vrana mr. Johna Smitha, kadi načelno samo naše dobre cigarete te in te vrste!« Ta njena »načelnost« je mistru Smithu prinesla že lep dobiček.

Zazidana Oljska gora. Jeruzalemski listi pišejo, da bo Oljska gora v kratkem izginila. Še nedavno je bil ta hrib takšen, kakršnega poznamo iz evangelija: pokrival ga je majhen gozd in na njem je bilo mno-

to njegovo vedenje in ne vem, ali bi mu dala roko, če bi spet prišel in me prosil ljubezni. Ljubezen je nesreča za ljudi. To vidim na Tebi, na tistem Američanu, o katerem si mi pisala, to izkušam zdaj tudi na sebi. Ne bom več mislila na ženitev, nikoli se ne bom omožila, tudi če bi se mi ponudila priložnost. Da boš vse vedela, Ti bom še nekaj zaupala. Tvoj brat Urh, ki mu je oče doslej branil ženitev, hodi, odkar sem v hiši, za menoj in včera me je naravnost vprašal, če bi ga vzela; očitno je, da bi bilo to tudi očetu po volji. Toda Urha — oprosti, ljuba Tilka! — že čisto nič ne maram, njegov značaj mi ne ugaja. Tudi če bi doktorja pozabila, nikoli ne bi imela drugega rada. — Zdaj pa je mojih žalostnih litanij konec. Ti se mi ne boš smejala, to vem, Ti boš čutila z menoj. Kdor je sam trpel, ta razume trpljenje drugih. Kaj bom vnaprej, tega še ne vem. Tu gotovo ne bom ostala. Rada bi bila pri Tebi, ker zdaj nimam nikogar, ki bi mi bil bližji od Tebe. Ko prideš v Gorico, morda še zame najdeš kako službo... Tu v šentanelu drugače ni kaj novega. Pri Končniku je, kakor je bilo. Ne ugaja mi, da je advokat Hudnik tolikokrat v hiši. O Tvojem možu jeziki spet nekaj spletajo, jaz pa ne verjamem, da je res. Hudnik je bil tudi pri nas, namreč pri Tvojem bratu, najbrž zaradi Pokrznikovega dolga. Meni je ta advokat zoprni; res zasluži priimek 'hudir'; nima vere ne vesti in ga tudi njegovi tovariši, kar je poštenih advokatov, ne spoštujejo

in ne marajo. Ta človek bi bil vsega zmožen... Zdaj pa zaključim. Tvoja otroka sta zdrava in dobre volje. Piši mi kmalu! Mnogo iskrenih pozdravov Ti pošilja Tvoja prijateljica
Tilka.

*

»Na Brezjah dne 10. januarja 1891.

Ljuba Trezika!

Danes Ti pošljem pismo priporočeno. Ne vem, kaj je z vami vsemi doma. Ali ste me vsi pozabili? Ali ste mi kaj zamerili? Ne vem, kaj bi mi bili mogli. Ko bi mi gospod župnik, ki sem jim za božič pisala, ne bili prijazno odgovorili, da ste vsi zdravi, bi bila mislila, da je kdo hudo zbolel ali umrl. Dne 1. decembra sem Ti pisala dolgo pismo, pa nisem dobila odgovora. Dne 16. decembra sem Ti spet pisala in sem Te nujno prosila, da mi sporoči, kaj je z mojim možem, pa sem zaman čakala na odgovor. Za božič sem Ti spet pisala in sem priložila pismo za očeta, pa do danes nisem dobila odgovora ne od Tebe ne od očeta. Juriju sem poslala za novo leto tiskano voščilo in svoj naslov, pa se tudi ni oglasil. Kaj je, da vsi molčite? Ali je kdo kako zmes napravil med nama? Ali res ne najdeš četrte ure časa zame? Prosim Te, vsaj kratko pisemce mi pošlji in razloži mi, zakaj tako dolgo nisi pisala. — Jaz sem popolnoma ozdravela, imam pa nove skrbi. Tiste gospe iz Gorice, ki mi je obljubila, da pride o božiču pome, še do zdaj ni bilo; po-

ge svrhe, knjige iz semeniških knjižnic pa državne oblasti prodajajo kot star papir. Da vendar ne bi mehiško ljudstvo ostalo brez duhovnikov, so katoličani Zedinjenih držav zgradili na lastnem državnem ozemlju duhovno semenišče v Montezumi, ki leži na meji Ze-

dinjenih držav in mehiške države. V tem bogoslovnem semenišču je bilo leta 1937. 360 bogoslovcev, leta 1938. pa že 443. Tega leta je že tudi bilo posvečenih prvih 31 bogoslovcev, ki so bili vzgojeni v tem zavodu, katerega vodijo španski jezuiti.

svojcev v Franciji. General Mittelhauser je dobil nalogo, da s svojo armado čuva francosko posest na Bližnjem vzhodu ter da zlasti prepreči vsako spremembo posestnega stanja v Siriji.

Italija ob strani Nemčije pri napadu na Anglijo

Berlinski poročevalci italijanskih listov podarjajo, da sicer še ni mogoče napovedati, kaj Nemčija in Italija pripravljata proti Angliji, da pa vojaški krogi v Berlinu računajo s tem, da bo lahko sedaj, ko se je zaključil drugi del vojne na zapadu, vsak hip izdan ukaz za novo ofenzivo. Tudi italijanski vojaški strokovnjaki zatrjujejo, da so za ofenzivo proti Veliki Britaniji dovršene že vse priprave po povsem določenem skupnem nemško-italijanskem načrtu. Ko se bo ofenzivni pohod sprožil, se bodo dogodki razvijali zelo naglo in z vso točnostjo do končne zmage. Italija mora pri tej zadnji ofenzivi izpolniti veliko nalogo in razviti veliko razgibanost na Sredozemskem morju in v Afriki. Predvsem bo morala vzdrževati stalne zveze z Libijo (italijanska kolonija v Afriki). Izhodišče italijanske ofenzive proti Egiptu, angleško-egiptskemu Sudanu, Britanski Somaliji in Keniji bodo v Cirenajki, Eritreji, Abesiniji in Italijanski Somaliji.

Anglija v hudih škripcih

Angleško svetovno vladarstvo je zašlo po predaji Francije v najmučnejši položaj, iz katerega bo najti zelo težko srečen izhod.

Možnost dvojnega napada od strani Nemcev

Angleži sami so opozarjali v minulem tednu po svojem časopisju, da bi Nemci lahko vpadli s pomočjo prevoznih letal na Irsko, ne da bi morali pri tem leteti preko Anglije. V enem samem dnevu bi zamogli Nemci z letali izkreati na Irskem toliko vojaštva, da bi zasedli vso državo.

V zadnjem času je tudi uporaba padalcev v osvajaalne namene zelo napredovala in se je izkazala pri zasedanju Besarabije in Bukovine po Rusih. V nekem kraju so spustili Rusi izpod oblakov cel polk vojakov-padalcev s strojnicami, motornimi kolesi in celo z majhnimi tanki. Ako so to zmogli Rusi, se lahko poslužijo tega preizkušnega napadalnega načina s padalci Nemci tudi na Irskem.

Sedanji položaj Irske je močno podoben onemu v Skandinaviji in na Nizozemskem tik pred nemškim vpadom. Enako kakor Norveška in Nizozemska je tudi Irska primeroma slabo oborožena.

Po obvestilih iz Madrida bi utegnili Nemčija postaviti španski vladi zahtevo, da dovoli prehod nemške vojske, ki je že na španski meji, preko španskega ozemlja v Afriko. Iz Afrike bi Nemci organizirali napad na angleško trdnjavo Gibraltar, ki je ključ iz Sredozemskega morja v Atlantski ocean in morajo napeti Angleži vse sile, da jo obranijo.

Ogrožen položaj Anglije v Mali Aziji

Francoska predaja je rodila za Angleže hud udarec tudi na Bližnjem vzhodu. Za varstvo francoske Sirije in predvsem za varstvo surovega olja, ki doteka iz srednjeazijskih vrelcev za Angleže in Francoze do morja ob maloazijski obali, je bila koj ob začetku te vojne organizirana francosko-angleška armada 130.000 moških, kateri so dodeljeni ročni oddelki topništva, letalstva in tankov. Vrhovni poveljnik te armade, ki bi naj bila tudi zaščitnica Sueškega prekopa, je bil prvotno francoski general Weygand. Ko je bil francoski vrhovni poveljnik Gamelin radi neupogehov v

Belgiji in Holandiji odstavljen in je bil poklican na njegovo mesto Weygand, je prevzel poveljstvo zavezniške armade v Mali Aziji francoski general Mittelhauser. Ta se je podvrgetel povelju maršala in predsednika francoske vlade Petaina in izjavil, da je zaustavil sovražnosti s strani Sirije. Dne 2. julija je dospel z letalom iz Francije v Atene francoski vojni minister general Weygand in se je podal od tam v Sirijo. Podreditev generala Mittelhauserja vladi maršala Petaina tolmačijo kot uspeh osebnega posredovanja generala Weyganda. Po tej uklonitvi generala Mittelhauserja je postala francoska armada na Bližnjem vzhodu za Anglijo neuporabna. Domneva se, da je na odločitev generala Mittelhauserja vplivalo tudi dejstvo, da je morala te armade po predaji Francije silno padla, ker so bili vojaki v skrbeh zaradi usode

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Selniški gospod župnik umri. V Selnici ob Dravi je preminul zadnje nedeljo tamošnji g. župnik Ferdinand Čiuh. Rodil se je leta 1874. pri sv. Petru v Ljubijani. Mašniško posvečenje je sprejel v Mariboru let 1897. Kaplan je bil nekaj časa na Pištajnu, od koder je bil poslan za provizorja na Buče. Kaplan je bil tudi v Ljutomeru, v Rečici ob Savinji in v Laporju. V Selnici ob Dravi je bil župnik od leta 1912. do smrti. Blagopokojni je bil zelo duhovit ter učen duhovnik, goreč za čast božjo, gostoljuben in najboljši duhovni tovariš, h kateremu se je zatekala duhovščina po nasvete. Kjer koli je bil v dušeskrbju, si je znal pridobiti srca vseh s svojo miroljubnostjo ter prijaznostjo do vseh. Vsi, ki so poznali blagega g. župnika, ga bodo ohranili v trajnem ter hvaležnem spominu. Pogreb bo v sredo, 10. julija ob 10. uri dopoldne.

Blivši župan občine Sv. Primož nad Muto umri. Smrt si je izbrala za cilj tudi daleč po naši Dravski dolini znanega župana blivše občine Sv. Primož nad Muto in orglarskega popravljalca Marka Lauko. Ta je mnogo skrbel za svoje občane in marsikateremu prihranil žalost in pomankanje, pri vsem tem pa je skrbel tudi za svoj dom, ki ga je izročil absolventu orglarske šole v Celju, Jožefu. Ta ima veliko veselje s kmetijo in se trudi pripeljati jo na višino naprednih gospodarstev. Očetu, ki je dalje časa tožil

radi želodčnih bolečin, je stregel, ni ga pa mogel več dobiti ozdravljenega iz ormoške bolnišnice. Ko je dobil brzovaj, naj pride ponj, je hitel po očeta, ki pa je bil že mrtev. Tako je ta mož, ki je toliko delal za božjo čast, našel svoj mir šele ob vznožju vinskih goric Ormož. V miru naj počiva, plačilo pa za dela svoja uživa! Med nami pa je vrzel, ki je ne bo lahko nadomestiti. Kje je najti moža, da bi orglam bil kos in jim vdihoval življenja moč? Spi in vendar poje — a ne več na nemirni zemlji.

Od mrtvouda zadetega trpina je Bog rešil trpljenja. Iz Mute poročajo: Zopet so se tožeče oglašili zvonovi. Kdo neki je med srečnimi? Zakaj zemlja ne pozna miru; za srečne štejemo one, ki ne poznajo več strahu, to so pa oni, ki sladko zaspe v Gospodu ter se v slavi nebeški prebude. Ta izvoljenec je Ivan Huter, p. d. Kapšer. Pripravljal si je pa to pot s križem trpljenja; pet let je trpel zadet od mrtvouda, večnoma priklenjen na posteljo. Samarijansko službo je vdano in krotko vršila njegova žena, ki je že od leta 1896. delila z njim vse bolesti zemškega potovanja. Ob njegovi bolniški postelji si lahko dobil zgled, kaj ljubezen premore, kaj potrpi in kako iz Kristusa živi. Prebiral je rad posebno Glasnik Srca Jezusovega, kjer je črpal tolažbo in moč. Za čast božjo je bil vnet kot skrben cerkveni ključar. Nikdar ni bil preutrujen,

zabila je name in me pustila na cedilu. Gospod Majer se prihodnji teden odpelje s taščo in z otrokom. Jaz tudi ne bom dolgo več tu, denar mi gre h kraju. Ne vem še, kaj bom. Zdaj pozimi je službo bolj težko dobiti. Dva tedna bom pa še gotovo tu. Zdaj pa konec. Danes sem taka, da ne zmorem dolgega pisma.

Pozdravlja Te Tvoja stara prijateljica Tilka.

Pripis. Po 25. novembru nisem dobila od Tebe nobene pošte.

*

»Sentanel dne 16. januarja 1891.

Ljuba prijateljica!

Oprost, da Ti na Tvoje priporočeno pismo šele danes odgovorjam. Bila sem štiri dni od doma, ker sem morala v Podgorje na pogreb; umrla mi je teta in mi nekaj malega zapustila. Ko sem se danes opoldne vrnila, so mi dali Tvoje pismo. Da Ti lahko takoj s prihodnjo pošto odgovorim, Ti bom napisala le nekaj vrstic; več kaj Ti bom pisala prihodnje dni. — Da si jezna name, se ne čudim; saj sem jaz tudi bila. Ne enega tistih treh pisem, o katerih pišeš, nisem namreč dobila. Bila sem nekoliko užaljena, ker sem si dejala, da se za mojo nesrečo ne meniš, in sem nadaljnje pisanje odlagala do novega leta; tedaj sem Ti poslala razglednico. Menda tudi te nisi dobila. Očitno ima nekdo zlobne prste vmes, ki najino

pošto prestreza, ali tu v Sentanelu ali pa tam pri Tebi. Jaz bom to pismo tudi priporočeno oddala. Zdaj je, ljuba Tilka, jasno, da nimava ena drugi kaj zameriti. Najino prijateljstvo naj ostane trdno kakor doslej! — Zaradi svoje bodočnosti si ne delaj skrbi! Poslala Ti bom prihodnje dni nekaj denarja — potem se bo pa že zasukalo, da bo prav. Toliko v naglici!

Prisrčno Te pozdravlja Tvoja zvesta prijateljica

Trezika.

To zadnje pismo je pošta čez nekaj dni vrnila Treziki z opombo: »Naslovljenka odpotovala — ni znano, kam.« Od tih mal se Tilka ni več oglasila.

Trezika je na vse strani spraševala in pisala; ali od nikoder ni bilo glasu o Tilki.

VI.

Jurij Končnik je sedel za svojo pisalno mizo in strmel z nagubanim čelom predse. Pred njim je stala, naslonjena na omaro, Lizka Škerjanec, njegova gospodinja, in se porogljivo ozirala nanj. Bila je postavna ženska, že precej čez trideset, nekoliko ovenela, ali še zmeraj lepega obraza; v nemirnih očeh ji je gorel ogenj strasti.

(Dalje sledi)

go oljk. Sedaj pa je neka angleška družba ves ta svet pokupila in namerava na njem zgraditi novo mestno četrt. Za ta namen bodo vsa drevesa podrti in svet izravnali. Gradbeni načrti so že pripravljani, dela se bodo začela v kratkem. Skozi sedanji oljni gozd bo šla široka asfaltna cesta, a posebna avtobusna proga bo vezala novo četrt s središčem Jeruzalema. Angleške oblasti so že izdale dovoljenje za izvedbo teh načrtov.

102 leti brez boleznal. Te dni so pokopali najstarejšo Pražanko, 102-letno Marijo Humpolakovo. Bila je mati šestih otrok, od katerih živi samo 70 letna hči. Humpolakova ni bila vse svoje življenje niti enkrat bolna.

*